

4.1 İbadet

Dinî anlamda ibadet, Allah'ın rızasını yani hoşnutluğunu kazanmak için O'nun emirlerini yerine getirip, yasaklarını terk etmek, dinin bildirdiği şekilde Allah'a kullukta bulunmak demektir. İbadet, Allah'ın razı olduklarını yapmak, razı olmadıklarını yapmamaktır.

Başka bir deyişle ibadet, imanın yaşanma şeklidir; kalbin itikadı dışında, bedeninin kalan azalarıyla ortaya konan imandır. Kulluk ise insanın çevresiyle, insanlarla ve tüm hayatla olan ilişkilerini Allah'ın rızasına göre tanzim etmesi anlamına gelir. Bu bağlamda ibadet kulluğun açıkça ortaya konmasıdır.

Allah, birtakım dinî hikmet ve maksatlar için insanlara ibadeti emretmiştir. Bu nedenle ibadet, Allah'ın emri ve dinî bir görevdir, Allah'a ait bir haktır. İbadeti Allah emretmiş ve Peygamber Efendimiz (s.a.v.) aracılığıyla yapılışını insanlara öğretmiştir. Dolayısıyla ibadet ne artar, ne de eksilir. Zamanın değişmesiyle değişmez. Allah nasıl emretmiş, peygamber nasıl göstermiş ise öyle yapılır.

Yapılış şekillerine göre ibadetler üçe ayrılır:

- 1) Bedenle yapılan ibadetler: Namaz ve oruç gibi. Bu ibadetleri insanın bizzat kendisi bedeni ile yapması gerekir. Başkaları vekil tutularak bu ibadetler yerine getirilemez.
- 2) Malla yapılan ibadetler: Zekât, sadaka ve fitre gibi malların bir kısmını Allah rızası için muhtaçlara verme şeklinde yapılan ibadetlerdir.
- 3) Hem mal hem bedenle yapılan ibadetler: Hac ve Umre gibi hem maddi imkânı hem de bedeni kuvvet gerektiren ibadetlerdir.

Kulluk, Büyük Bir Şereftir

Kulluk, insana Cenâb-ı Hak tarafından verilen büyük bir şereftir. Bütün peygamberler her şeyden önce kulluklarıyla şeref duyduklarını ifade etmişlerdir. Çünkü imandan sonra en önemli hakikat kulluktur, ibadettir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) hayatının her karesini eşsiz kulluğuyla örgülemiş, “Allah beni, kul Peygamber olmakla, sultan Peygamber olmak arasında muhayyer (serbest) bıraktı. Ben ise kul Peygamber olmayı tercih ettim.” buyurarak bu hakikati herkese ilan etmiştir.

H. Muğîre b. Şu'be (r.a.) anlatıyor: “Resulullah (s.a.v.) geceleri kalkıp ayakları şişinceye kadar namaz kılardı. Kendisine: “Allah senin geçmiş ve gelecek günahlarını affetti (niye kendini bu kadar hırpalıyorsun?)” denilince O (s.a.v.) da: “Allah'a çok şükreden bir kul olmayayım mı?” cevabını vermiştir.”

İbadet Ne İçin Yapılır? Sebebi Nedir?

İbadetin özü, ihlâstır. Yani ibadet ancak ve ancak Allah emrettiği için yapılır. Herhangi bir fayda veya hikmet gözetilerek yapılan ibadet makbul değildir. Mesela namaz, bir kulluk ödevi olarak görülmeyip sadece bir jimnastik hareketi olarak kılınırsa böyle bir namaz, beden eğitiminin ötesinde bir şey ifade etmez.

İslâm dininde niyetin büyük bir yeri vardır. Sadece başkaları görsün diye kılınan namazın Allah katında hiçbir değeri yoktur. Sırf diyet yapmak için tutulan oruç da sahibine herhangi bir sevap kazandırmaz.

İnsanlara cömertliğini göstermek için maddî yardımda bulunan birisinin elde edeceği hiçbir manevî kazanç yoktur. Dua ederken “sanki kendinden geçiyor” desinler diye sesini değiştirenler, nasipsiz insanlardır. Kur'an okurken seslerini satanların, ne kadar güzel okuduğunu insanlara duyurmak için bu işi yapanların, Kur'an'ın şefaatine erme ihtimalleri olamaz.

İçinden gelmediği hâlde insanlar “ne kadar da yufka yürekli, gözü yaşlı” desinler diye ağlıyor gibi yapanların da Cenâb-ı Hakk katında hiçbir itibarları yoktur. Konuşurken sesini kalbinin sesi hâline getiremeyenlerin, Yüce Yaratıcı nezdinde herhangi bir faziletleri yoktur.

İbadet; Allah’ın (c.c.) ma’bud, insanın da kul olduğunu en kusursuz şekilde ifade etmenin adıdır. Ve gerçek bir kulun, hakiki bir ma’buda karşı, Yaratıcı ve yaratılan münasebeti içinde tavırlarının tanziminden ibarettir.

İbadet; insanın, varlık, hayat, şuur, idrak ve iman gibi nimetlere karşı, mazhar olduğu bütün bu şeylerin diliyle bir teşekkürü; ibadetsizliğin ise, mutlak bir körlük olmasa bile, kaba bir nankörlük olduğunda şüphe yoktur.

İbadet; imânla hedeflenen dünya ve ukba saadeti gibi hususları elde etmek için, bizlere imanı emreden Zat’ın, açıp önümüze sürdüğü bir vuslat yolu ve bir vuslat adabıdır. Bu yolu bulamayanların, bu adabı elde edemeyenlerin Hakk’a ulaşmaları mümkün değildir.

İbadet; insandaki iyilik, güzellik ve doğruluk düşüncesine kuvvet veren bereketli bir kaynak ve nefsin kötülük temayüllerini iyileştirip melekler âlemine çeviren sırlı bir iksirdir. Her gün birkaç defa zikr-u fikriyle bu kaynağa müracaat eden ruh “insan-ı kâmil” olma yoluna girmiş ve bir ölçüde nefsin desiselerine (hile) karşı da siperini bulup mevzilenmiş sayılır...

İbadet; Cennet’e ehil hâle gelme keyfiyetini araştırma yolunda, insan ruhunda saklı bulunan meleklik istidadının geliştirilip inkişaf ettirilmesi, bedenî ve hayvani isti’dâtların da zabt u rabt altına alınması ameliyesinden ibarettir. Dünden-bugüne; ibadet sâyesinde melekleri çok gerilerde bırakanlar olduğu gibi, ibadetsizlikle yuvarlanıp aşağıların aşağısına sürüklenenler de az değildir.

İbadetin en faziletlisi Allah’ı (c.c.) bilip, Allah’ı (c.c.) sevmek ve insanlara faydalı olmaktır. Bu zirvenin zirvesi de doğruyu gösteren vicdan ibresiyle her işte Hakk’ın hoşnutluğunun gözetilmesi, “Festakim kemâ ümirte” sesiyle ihtizaza gelerek, bir mümin için ideal olan gerçek doğruluğun araştırılmasıdır.

Quellenverzeichnis